



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

43944

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Akın Gürlek tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 22.04.2026


Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

Tarafınızca yapılan son açıklamalarda, “faili meçhul” olarak nitelendirilen ve geçmişte takipsizlik kararı verilmiş, dosyaların yeniden incelenmesi amacıyla özel bir birim kurulduğu ifade edilmiştir. Şüphesiz bu açıklamanız, Türkiye’de uzun yıllardır tartışılan **cezasızlık olgusu** ve etkisiz soruşturma pratikleri açısından önemli bir gelişme olarak değerlendirilmelidir.

Türkiye’de yalnızca klasik anlamda faili meçhul cinayetler değil; aynı zamanda **etkin soruşturma yürütülmediği, delillerin karartıldığı, kamu görevlilerinin sorumluluğunun araştırılmadığı** ya da **yargı süreçlerinin sonuçsuz bırakıldığı** çok sayıda ağır hak ihlali dosyası bulunmaktadır.

Bu kapsamda; Tahir Elçi cinayeti, Suruç Katliamı ve Ankara Gar Katliamı, Hrant Dink cinayeti, Musa Anter cinayeti, Ali İsmail Korkmaz’ın ölümü, Berkin Elvan hadisesi, Roboski Katliamı, Vartinis Katliamı, Sivas Katliamı, Maraş Katliamı ve benzeri olaylar; yalnızca bireysel suçlar değil, **toplumsal hafızada derin izler bırakmış, kamu otoritelerinin sorumluluğunun da tartışıldığı** ağır insan hakları ihlalleridir.

Bu olayların önemli bir kısmında, etkili soruşturma yürütülmediği, delillerin toplanmadığı veya kaybolduğu, sorumluların tespit edilmediği ya da korunmuş olabileceği, yargı süreçlerinin cezasızlıkla sonuçlandığı yönünde güçlü iddialar kamuoyunun da uzun bir süredir gündemindedir.

Oysa Türkiye’nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatları ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin özellikle **yaşam hakkını düzenleyen 2. maddesi** ve **işkence yasasını düzenleyen 3. maddesi**, devlete yalnızca ihlallerden kaçınma değil, aynı zamanda **etkili, bağımsız ve tarafsız soruşturma yürütme yükümlülüğü** de yüklemektedir.

Benzer şekilde, Birleşmiş Milletler bünyesinde kabul edilen cezasızlıkla mücadele ilkeleri ile **insanlığa karşı suçlar bakımından zamanaşımının işlemeyeceği** yönündeki uluslararası hukuk normları da devletlere açık yükümlülükler getirmektedir.

Bu nedenle kurulacak birimin kapsamının, yalnızca “faili meçhul” dosyalarla sınırlı kalmaması; **etkin soruşturma yapılmamış, kamu görevlilerinin sorumluluğunun araştırılmadığı ve cezasızlık şüphesi barındıran tüm dosyaları kapsayacak şekilde genişletilmesi** şeklinde kamuoyu beklentisi vardır.

Bu bağlamda;

1. Faili meçhul olaylara ilişkin kurulduğu belirtilen birimin **hukuki dayanağı, yapısı ve yetkileri** nelerdir? Bu birim bağımsız bir yapı mıdır?
2. Bu birim yalnızca klasik anlamda faili meçhul dosyaları mı inceleyecektir, yoksa etkin soruşturma yürütülmeyen, kamu görevlilerinin sorumluluğu iddiası bulunan, delil karartma veya kaybı şüphesi içeren dosyaları da kapsayacak mıdır?
3. Gerekçede de belirtilen ve kamuoyunda infial yaratmış olaylar (örn. Roboski Katliamı, Hrant Dink, Sivas Katliamı vb.) bu birimin inceleme kapsamına alınacak mıdır?
4. Geçmişte verilen **takipsizlik, kovuşturmayaya yer olmadığı veya beraat kararlarının yeniden değerlendirilmesi** için hangi hukuki yollar kullanılacaktır? Bu kapsamda özel bir düzenleme yapılması planlanmakta mıdır?
5. Kamu görevlilerinin şüpheli olduğu dosyalarda, **bağımsızlık ve tarafsızlık nasıl sağlanacaktır?** Bu birim yürütmeden ve kolluk yapılarından bağımsız çalışabilecek midir?
6. **Zamanaşımı engeline takılmış dosyalar** bakımından, insanlığa karşı suç kapsamında yeniden değerlendirme yapılması planlanmakta mıdır?
7. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları doğrultusunda, geçmişte ihlal kararı verilen dosyalar bu birim tarafından yeniden ele alınacak mıdır?
8. Delil kaybı, kamera kayıtlarının silinmesi veya eksik toplanması gibi durumların sistematik olup olmadığını araştırmaya yönelik özel bir çalışma yapılacak mıdır?
9. Mağdur yakınlarının ve avukatlarının sürece **aktif katılımını sağlayacak mekanizmalar** oluşturulacak mıdır?
10. Birimin çalışmaları sonucunda elde edilen bulguların kamuoyuyla paylaşılması için **şeffaf raporlama sistemi** kurulacak mıdır?